

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ મધ્યે ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલતમાં

આર/સ્પેશલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૧૮૮૬૦/૨૦૨૧

સાથે

આર/ સ્પેશલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૧૧૬૮/૨૦૨૨

સાથે

આર/ સ્પેશલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૨૨૬૩/૨૦૨૨

સાથે

આર/ સ્પેશલ સિવિલ એપિલકેશન નં. ૩૧૪૦/૨૦૨૨

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય શ્રી જસ્ટિસ જે. બી. પારડીવાલા

અને

માનનીય સુશ્રી જસ્ટિસ નિશા એમ. ઠાકોર

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારો ચુકાદો જોઈ શકે?	
૨.	પત્રકારને સોંપવામાં આવે કે કેમ?	
૩.	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની અસલ નકલ જોવા માગે છે?	
૪.	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ હુકમના અર્થઘટન અંગેના કાયદાના મહત્વપૂર્ણ પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	

=====

અગ્રવાલ ડાઇંગ અને પ્રિન્ટિંગ વર્ક્સ

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય (ઓ) ૨

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર (ઓ) નંબર ૧ માટે નતાશા સુતરિયા (૭૯૦૭)

પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૧ માટે

પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૧,૨,૩ માટે ડી. એસ. દ્વારા નોટિસ બજવાણી.

=====

કોરમ: માનનીય શ્રી જસ્ટીસ જે. બી. પારડીવાલા

અને

માનનીય સુશ્રી જસ્ટિસ નિશા એમ. ઠાકોર

તારીખ: ૨૪/૦૨/૨૦૨૨

મૌખિક ચુકાદો

(દ્વારા: માનનીય સુશ્રી જસ્ટિસ નિશા એમ. ઠાકોર)

૧. તમામ શીર્ષકવાળી રિટ અરજીઓમાં ઉઠાવવામાં આવેલા મુદ્દાઓ સમાન હોવાથી, તેમને સમાન રીતે સુનાવણી માટે લેવામાં આવ્યા હતા અને આ સામાન્ય ચુકાદા અને આદેશ દ્વારા તેનો નિકાલ કરવામાં આવી રહ્યો છે.

૨. સગવડતા માટે, સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન No.૧૮૮૬૦/૨૦૨૧ ને મુખ્ય બાબત તરીકે ગણવામાં આવે છે.

૩. ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ આ રિટ-અરજી દ્વારા, રિટ અરજદારોએ નીચેની રાહત માટે પ્રાર્થના કરી છે:

“એ. રિસ્પોન્ડન્ટ નં.૩ને નિર્દેશ આપવામાં આવે કે નંબર ૨૪ AEXPA ૩૩૦૬ CIZZ ધરાવતી રિટ અરજીની નોંધણી રદ કરવાને પરત લે.

બી. મેરિટના આધારે રિટ અરજદાર દ્વારા દાખલ કરાયેલ ૧૭.૦૭.૨૦૨૧ના રોજની રિસ્પોન્ડન્ટની રદ કરેલી અપીલને ધ્યાનમાં લેવા માટે પ્રતિવાદી નં.૨ને નિર્દેશ આપવામાં આવે.

સી. અરજીની તારીખથી ૧૪ દિવસની અંદર રિટ અરજદાર દ્વારા રજીસ્ટ્રેશન રદ કરવા માટેની અરજી સ્વીકારવા અને તેના પર વિચાર કરવા માટે સીધો પ્રતિવાદી નં.૩ને નિર્દેશ આપવામાં આવે.

ડી. રિટ અરજીનો અને તેના પરના આદેશોનો ખર્ચ આપવામાં આવે;

ઇ. કેસની હાલની પ્રકૃતિ અને સંજોગોમાં આ માનનીય અદાલતને યોગ્ય લાગે તેવી વધુ અને અન્ય વચગાળાની રાહત આપવી.”

૪. મુખ્ય બાબતમાં રિટ અરજદાર દ્વારા વિનંતી કરાયેલ કેસની હકીકતોના સારાંશ નીચે મુજબ છે:

૪.૧ રિટ અરજદાર એકમાત્ર માલિકીની સંસ્થા છે અને રંગકામ અને કાપડ છાપવાના વ્યવસાયમાં રોકાયેલ છે. રિટ અરજદાર ૦૪.૦૮.૨૦૧૭ની અસરથી ગુજરાત ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસ ટેક્સ એક્ટ, ૨૦૧૭ (ટૂંકમાં 'ધ એક્ટ, ૨૦૧૭') ની જોગવાઈઓ હેઠળ જી. એસ. ટી. આઈ. એન. નોંધણી નંબર ૨૪ AEXPA ૩૩૦૬ C ૧ ZZ ધરાવતો નોંધાયેલો વેપારી હતો. ફોર્મ જી. એસ. ટી. આર. ઈ. જી.-૦૬, તારીખ ૧૬.૦૨.૨૦૧૮ માં આવા નોંધણી પ્રમાણપત્રની નકલ રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવી છે. રિટ અરજદાર નિયમિત કરદાતા હોવાનો દાવો કરે છે.

૪.૨ ૧૮.૦૮.૨૦૧૮ પર, રિટ અરજદારને પ્રતિવાદી નં.૩ રિટ અરજદારે સતત છ મહિનાના સમયગાળા માટે પોતાનું રિટર્ન દાખલ ન કર્યું હોવાના કારણે નોંધણી શા માટે રદ ન કરવી જોઈએ તેનો જવાબ આપવા માટે કહેવામાં આવ્યું છે. રિટ અરજદારને તેનો જવાબ આપવા માટે કહેવામાં આવ્યું હતું અને સુનાવણી ૨૭.૦૮.૨૦૧૮ પર નક્કી કરવામાં આવી હતી.

૪.૩ જોકે, રિટ અરજદાર પોતાનો જવાબ રજૂ કરવામાં નિષ્ફળ ગયો અને ૩૦.૦૯.૨૦૧૮ પર સહાયક કમિશનર, ઘટક ૨૧ (અમદાવાદ) એ નોંધણીની તારીખ એટલે કે તેની તારીખથી નોંધણી રદ કરવાનો એકપક્ષીય આદેશ પસાર કર્યો. ૦૪.૦૮.૨૦૧૭.

૪.૪ રિટ અરજદાર દાવો કરે છે કે તેને નવી કર વ્યવસ્થા વિશે જાણકારી નથી અને નોંધણી રદ કરવા વિશે જાણ થતાં તેણે તેના ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટની સલાહ માંગી અને મોડેથી પોતાનું રિટર્ન ફાઇલ કર્યું. રિટ અરજદારે એપ્રિલ, ૨૦૨૦ અને માર્ચ, ૨૦૨૧ વચ્ચેના સમયગાળા માટે ફોર્મ જી. એસ. ટી. આર.-૩બીમાં દાખલ કરેલા રિટર્નને રેકૉર્ડ પર મૂક્યા છે. રિટ અરજદારે ૨૮.૦૫.૨૦૨૧ તારીખની માફી યોજનાનો લાભ રૂ. ૨૪, ૦૦૦/- રિટ અરજદારે આવી રકમ જમા કરવા વિશે ૨૯.૦૭.૨૦૨૧ તારીખનું ચલણ રેકૉર્ડ પર મૂક્યું છે.

૪.૫ લગભગ બે વર્ષથી વધુ વિલંબ પછી, રિટ અરજદારે અધિનિયમ, ૨૦૧૭ની કલમ ૧૦૭ હેઠળ ફોર્મ જીએસટી એપીએલ-૦૧ અને તેના હેઠળ ઘડવામાં આવેલા નિયમોના નિયમ ૧૦૮ (૧) હેઠળ અપીલીય સત્તામંડળ સમક્ષ ૧૭.૦૭.૨૦૨૧ પર અપીલ કરવાનું પસંદ કર્યું હતું.

૪.૬ રિટ અરજદારે વિલંબ માટે સમજૂતી આપવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો જેમાં જણાવ્યું હતું કે વળતર દાખલ કરવા વિશેની જાણકારીના અભાવને કારણે, ખાસ કરીને જ્યારે ટર્નઓવર 'NIL' હતું, ત્યારે કોઈ વળતરની ટેન્ડર કરવાની જરૂર નથી તેવી પ્રામાણિક માન્યતા હેઠળ, તે રજૂ કરવામાં આવ્યું ન હતું. રિટ અરજદારે કરવેરા અને દંડની રકમ જમા કરવાની અને ભવિષ્યના વ્યવહારોમાં રિટર્ન ફાઇલ કરવા અને કરવેરાની ચુકવણીનું પાલન કરવાની રજૂઆત કરી હતી.

૪.૭ જો કે, અપીલીય સત્તામંડળે ૧૨.૧૦.૨૦૨૧ ના આદેશ દ્વારા તેની વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો અને આમ ૨ વર્ષ અને ૧૭ દિવસના વિલંબના આધારે અપીલને ફગાવી દીધી હતી.

૪.૮ આવા સંજોગોમાં, રિટ અરજદારે માંગવામાં આવેલી રાહત માટે આ અદાલતનો સંપર્ક કર્યો છે.

૫. અમે કેસની ગુણવત્તાની તપાસ કરીએ તે પહેલાં, અમે સંલગ્ન બાબતોની કોષ્ટક વિગતોને નીચે પ્રમાણે પુનઃઉત્પાદિત કરી શકીએ છીએ:

કેસ નં.	નોંધણી નંબર. વિગતો (તારીખ).	કારણ દર્શાવો નોટિસ (તારીખ) કારણો સોંપેલ છે.	નોંધણી રદ કરવાનો આદેશ (તારીખ).કારણો ક્રમમાં નોંધાયેલા છે.	રિટર્ન ફાઇલ/કર ચૂકવવામાં આવે છે.	અપીલ દાખલ કરવામાં આવી છે, જો કોઈ હોય તો.
એસસી	૨૪એ. એન. એફ. પી.	૦૬.૦૮.૨૦	૨૫.૧૦.૨૦૨		કોઈ અપીલ નહીં.

એ નં. ૨૦૨૦ નું ૧૧૬૯	જી. ૦૫૦૬ એમ. ૧૩૬૬. બી. તારીખ ૩૦.૦૩.૨૦૨૧	૨૧ છેતરપિંડી, જાણીજોઈને ખોટી રજૂઆત અથવા હકીકતોને દબાવીને મેળવેલી નોંધણી.	૧ છેતરપિંડી, જાણીજોઈને ખોટી રજૂઆત અથવા હકીકતોને દબાવીને મેળવેલી નોંધણી.		
એસસી એ નં. ૨૦૨૨ નો ૨૨૬૩.	૨૪ AAUPY ૦૭૨૫ C ૧ ZL તારીખ ૧૫.૦૮.૨૦૧૮	૨૪.૦૫.૨૦ ૧૯ છ મહિનાના સતત સમયગાળા માટે રિટર્ન ફાઇલ કર્યું નથી.	૨૮.૦૬.૨૦૧ ૯ છ મહિનાના સતત સમયગાળા માટે રિટર્ન ફાઇલ કર્યું નથી.	ફાઇલ રિટર્ન જાતે હોવાનો દાવો કરે છે અને કર પણ ચૂકવે છે.અરજી તારીખ ૧૨.૦૮.૨૦ ૧૯ ૨૬ કરવાની માંગ કરતી અરજી બાકી છે.	૧૭ મહિનાના વિલંબના આધારે ૦૮.૦૭.૨૦૨૧ ના આદેશ દ્વારા અપીલ નામંજૂર કરવામાં આવી હતી.
એસસી એ નં. ૨૦૨૨ નું ૩૧૪૦	૨૪ AAFETS ૧૦૧ Q ૧ Z ૧ ૦૭.૦૭.૨૦૧૮	૧૮.૦૬.૨૦ ૧૯ છ મહિનાના સતત સમયગાળા માટે રિટર્ન ફાઇલ ન કરવું.	૨૭.૦૬.૨૦૧ ૯ જોકે જવાબ દાખલ કરવા માટે સમય માંગ્યો હતો, કારણ આપ્યા વિના આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.	અરજી નં.૨૮.૦૬. ૨૦ ૧૯, ૦૩.૦૮.૨૦ ૧૯ ના આદેશ દ્વારા ૨૬ કરવાની માંગ નકારી કાઢવામાં આવી છે.	પિતાના મૃત્યુ અને કોવિડ-૧૯ રોગચાળાને કારણે વિલંબને સમજાવીને ૧૮.૦૮.૨૦૨૧ પર અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી.૦૭.૧૨.૨૦ ૨૧ તારીખના આદેશ દ્વારા નકારી કાઢવામાં આવ્યો.

૬. આ અદાલતે આ દરેક કેસમાં નોટિસ જારી કરતી વખતે પ્રથમ દૃષ્ટિએ જાણવા મળ્યું હતું કે ઉપરોક્ત અધિનિયમ હેઠળ સંબંધિત સહાયક કમિશનર/નાયબ કમિશનર દ્વારા જારી કરાયેલ નોંધણી ૨૬ કરવાની માંગ કરતી કારણદર્શક નોટિસમાં કોઈ ચોક્કસ વિગતો/વિગતો નથી. ફરીથી, આવી કારણદર્શક

સૂચનાઓને અનુસરીને જે વધુ સ્પષ્ટ હતું તે નોંધણી રદ કરવાના વિવાદિત આદેશોની નોંધ લેવાનું હતું. આમ, આ અદાલતે નીચેનો આદેશ આપ્યો:

“૧. અમે રિટ અરજદાર વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી પ્રુથા ભાવસારને સાંભળ્યા છે.

૨. વર્તમાન રિટ અરજદારમાં પડકારનો વિષય જી. એસ. ટી. અધિનિયમ હેઠળ રિટ અરજદારની નોંધણી રદ કરતા પ્રતિવાદી નંબર ૩ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશનો છે. સુશ્રી ભાવસારે સૌપ્રથમ અમારું ધ્યાન આ પાના તરફ દોર્યું ૧૯ પેપર બુક એટલે કે કારણ બતાવો, જે ૧૮ સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૮ ના રોજ તેના ક્લાયન્ટને જારી કરવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ શ્રીમતી ભાવસારે અમારું ધ્યાન આ પૃષ્ઠ તરફ દોર્યું: ૨૦ પેપર બુક એટલે કે ૩૦ સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૮ ના રોજ નોંધણી રદ કરવાનો આદેશ. છેલ્લે, તેમણે પાના પર અમારું ધ્યાન આકર્ષિત કર્યું: ૫૩ પેપર બુકમાં, તે અપીલ અધિકારી દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલો આદેશ છે જે રિટ અરજદાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલને આ આધાર પર ફગાવી દે છે કે તે સમય પ્રતિબંધિત છે.

૩. અમે એ હકીકતની નોંધ લઈએ છીએ કે પાના પર કારણદર્શક નોટિસ: ૧૯ (પરિશિષ્ટ: બી) કંઈપણ જેટલું અસ્પષ્ટ છે. નોંધણી

રદ કરવાનો આદેશ પાના પર છે:૨૦ કારણદર્શક નોટિસ કરતાં તે વધુ અસ્પષ્ટ છે.

જ. પ્રતિવાદીઓને નોટિસ જારી થવા દો, જે ૧૬મી ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૨ના રોજ પરત કરી શકાય. સીધી સેવાની મંજૂરી છે.

પ. પરત કરવાની તારીખે, બોર્ડની ટોચ પર આ બાબતને સૂચિત કરો. "

૭. સુનાવણીની આગામી તારીખે, શ્રી ઉત્કર્ષ શર્મા, વિદ્વાન સહાયક સરકારી વકીલ, પ્રતિવાદી અધિકારીઓ વતી હાજર થયા હતા અને બાબતોને બીજા દિવસે પોસ્ટ કરવામાં આવી હતી. જ્યારે આ બાબતોને વધુ સુનાવણી માટે હાથ ધરવામાં આવી ત્યારે CGST/GGST અધિનિયમ, ૨૦૧૭ હેઠળ પ્રમાણપત્રની નોંધણી રદ કરવાની રીત વિશે ભારતના એડિશનલ સોલિસિટર જનરલનું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું. વિદ્વાન સલાહકારોને સાંભળ્યા પછી, આ અદાલતે ૧૭.૦૨.૨૦૨૨ પર નીચેનો આદેશ પસાર કર્યો:

"૧. આ બાબતોને આજે સૂચિત કરવામાં આવી છે જેથી વિદ્વાન એ. એસ. જી. શ્રી દેવાંગ વ્યાસ, વિદ્વાન એ. જી. પી. શ્રી ઉત્કર્ષ શર્માની સહાયથી સમજી શકાય કે વિભાગ કઈ પદ્ધતિ વિકસાવવા માંગે છે જેથી કોઈ ચોક્કસ વિગતો ધરાવતી કારણદર્શક નોટિસ જારી

કરવાની સમસ્યાનો ઉકેલ લાવી શકાય અને જીએસટી અધિનિયમ હેઠળ નોંધણી રદ કરવાના અંતિમ આદેશો પણ પસાર કરવામાં આવે. શ્રી વ્યાસે રજૂઆત કરી હતી કે તેમણે આ મુદ્દાને વિભાગ સમક્ષ ખૂબ જ ગંભીરતાથી ઉઠાવ્યો છે અને ટૂંકા ગાળામાં આ સમસ્યાનું સમાધાન કરવામાં આવશે. શ્રી વ્યાસ એક અઠવાડિયાના સમય માટે એક નક્કર દરખાસ્ત રજૂ કરવા માટે પ્રાર્થના કરે છે, જે અસ્પષ્ટ કારણદર્શક નોટિસ અને નોંધણી રદ કરવાના અસ્પષ્ટ અંતિમ આદેશોના આ મુદ્દાને ધ્યાનમાં લેશે.

૨. અમને એ સમજવા માટે કહેવામાં આવ્યું છે કે પોર્ટલ સંબંધિત અધિકારીને કોઈ કારણદર્શક નોટિસ અથવા કોઈ અંતિમ આદેશ, બોલવાનો આદેશ અથવા અર્થપૂર્ણ આદેશ આપવા માટે સામગ્રી વિગતો અથવા જરૂરી માહિતી દાખલ કરવાની મંજૂરી આપતું નથી. જો સમસ્યા પોર્ટલમાં છે, તો અમારું સૂચન એ છે કે કારણદર્શક નોટિસ તેમજ અંતિમ આદેશ કોઈપણ અન્ય આદેશની જેમ કાગળ પર પસાર થવો જોઈએ જે કોઈપણ સત્તા અથવા કાયદાની અદાલત પસાર કરે છે. આવી કારણદર્શક નોટિસ અથવા ઓર્ડર સંબંધિત વેપારીના સાચા સરનામાં પર મોકલવો જોઈએ. જો આ કવાયત હાથ ધરવામાં આવે, તો કોઈ પણ વેપારી અદાલતમાં ફરિયાદ કરવા નહીં

આવે કે કારણદર્શક નોટિસ તેમજ અંતિમ આદેશ અસ્પષ્ટ અથવા અસ્પષ્ટ છે. શ્રી વ્યાસે વધુમાં ધ્યાન દોર્યું હતું કે પોર્ટલમાં જોડાણ સૂચવવા માટે કેટલીક વ્યવસ્થા કરવામાં આવી છે. તેથી, આવતીકાલે, જો કોઈ વેપારીને ખબર પડે કે કારણદર્શક નોટિસ જારી કરવામાં આવી છે અથવા અંતિમ આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો છે, તો તેની સાથે કેટલાક જોડાણ છે. આવા જોડાણ ભૌતિક સ્વરૂપમાં વેપારીના નોંધાયેલા સ્થળમાં જવું જોઈએ.

૩. ૨૪મી ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૨ના રોજ ફરી એકવાર આ બાબતો પોસ્ટ કરો. અમે આશા રાખીએ છીએ કે ૨૪મી ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૨ સુધીમાં, પ્રતિવાદીઓના અંતે આ મુદ્દાનું સમાધાન થઈ જશે. ”

ઉપરોક્ત તથ્યોના પ્રકાશમાં, આ તમામ રિટ અરજીઓમાં વિવાદ સાંકડી દિશામાં છે એટલે કે નોંધણી રદ કરવાની માંગ કરતી કારણદર્શક નોટિસ અને જુએસટી અધિનિયમ, ૨૦૧૭ હેઠળ નોંધણી રદ કરવાનો પરિણામી વિવાદિત આદેશ કાયદાની નજરમાં માન્ય અને ટકાઉ છે કે કેમ?

૮. આ તબક્કે સંબંધિત કાનૂની જોગવાઈઓ અને હાથ પરના કેસોની હકીકતોમાં કાનૂની સ્થિતિ પર ધ્યાન આપવું યોગ્ય રહેશે.

૮.૧ કાયદાની યોજના :

સેન્ટ્રલ ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસ ટેક્સ એક્ટ, ૨૦૧૭ જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો અને તેને ૧-૭-૨૦૧૭ થી અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો હતો, જે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંનેના રાજ્યની અંદરના પુરવઠા પર અને તેની સાથે સંકળાયેલી અથવા સંબંધિત બાબતો પર કરવેરા વસૂલવાની જોગવાઈ કરવા માટેનો કાયદો છે. તેવી જ રીતે, ગુજરાત ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસ ટેક્સ એક્ટ, ૨૦૧૭ (ટૂંકમાં, 'જી. જી. એસ. ટી., ૨૦૧૭') ૯મી જૂન, ૨૦૧૭ના રોજ ગુજરાત સરકારના રાજપત્રમાં ઘડવામાં આવ્યો હતો અને પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યો હતો, જે ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંનેના રાજ્યની અંદરના પુરવઠા પર અને તેની સાથે સંકળાયેલી અથવા સંબંધિત બાબતો પર કરવેરાની વસૂલાત અને વસૂલાત માટેની જોગવાઈ કરવા માટેનો એક કાયદો પણ છે. આમ, સી. જી. એસ. ટી. કાયદો, ૨૦૧૭ અને જી. જી. એસ. ટી. કાયદો, ૨૦૧૭ની રજૂઆત પર પરિણામી અસર એ હતી કે પરોક્ષ કરવેરા લાદતા કાયદાઓ રદ કરવામાં આવ્યા હતા અને એકમાત્ર પરોક્ષ કરવેરા જે પ્રચલિત હતા તે કેન્દ્રીય જી. એસ. ટી. અને રાજ્ય જી. એસ. ટી. છે. ચીજવસ્તુઓ અને સેવાઓ પર માલ અને સેવા કર કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા CGST અધિનિયમ, ૨૦૧૭ હેઠળ જાહેર કરાયેલી જોગવાઈઓ હેઠળ અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા રાજ્ય જીએસટી અધિનિયમ હેઠળ જાહેર કરાયેલી જોગવાઈઓ હેઠળ માલ અને સેવા કર વસૂલવામાં આવે છે. ઉપરોક્ત અધિનિયમ હેઠળ નોંધણી પ્રમાણપત્ર અને તેને રદ કરવા માટેની સંબંધિત જોગવાઈઓ નીચે મુજબ છે :

- કલમ ૨ (૧૦૭) "કરપાત્ત વ્યક્તિ" શબ્દને વ્યાખ્યાયિત કરે છે જેનો અર્થ એ છે કે જે વ્યક્તિ કલમ ૨૨ અથવા કલમ ૨૪ હેઠળ નોંધાયેલી છે અથવા નોંધાવા માટે જવાબદાર છે.
- પ્રકરણ VI નોંધણી સાથે સંબંધિત છે. કલમ ૨૨ નોંધણી માટે જવાબદાર વ્યક્તિની જોગવાઈ કરે છે. કલમ ૨૩ એવી વ્યક્તિ સાથે સંબંધિત છે જે નોંધણી માટે જવાબદાર રહેશે નહીં જ્યારે કલમ ૨૪ તેમાં નિર્દિષ્ટ કેટલાક કિસ્સાઓમાં ફરજિયાત નોંધણીની જોગવાઈ કરે છે. કલમ ૨૫ ત્રીસ દિવસના સમયગાળામાં અરજી કરવાની જોગવાઈ કરે છે અને નોંધણી માટે અનુસરવાની પ્રક્રિયા સૂચવે છે. કલમ ૨૬ ડીઝ રજિસ્ટ્રેશનની જોગવાઈ કરે છે.
- ગુજરાત માલ અને સેવા નિયમો, ૨૦૧૭ ૨૨ જૂન, ૨૦૧૭થી અમલમાં આવ્યા છે. પ્રકરણ III "નોંધણી" વિષય સાથે સંબંધિત છે. નિયમ ૮ નોંધણી માટે અરજીની જોગવાઈ કરે છે. નિયમ ૧૦ નોંધણી પ્રમાણપત્ર જારી કરવાની જોગવાઈ કરે છે. નિયમ ૧૬ સુઓ મોટો નોંધણીની જોગવાઈ કરે છે.
- કલમ ૨૯ યોગ્ય અધિકારીને નોંધણી રદ કરવાની સત્તા પ્રદાન કરે છે. કલમ ૩૦ નોંધણી રદ કરવાની જોગવાઈ કરે છે. આ અધિનિયમ હેઠળ સૂચવવામાં આવેલી ઉપરોક્ત મૂળ જોગવાઈઓ સામે, તે હેઠળ ઘડવામાં આવેલા અનુરૂપ નિયમોની પણ તપાસ કરવી જરૂરી છે. નિયમ ૨૦ ડીલર દ્વારા નોંધણી રદ કરવા માટે અરજી દાખલ કરવાની જોગવાઈ કરે છે.

છે. નિયમ ૨૧ અમુક કિસ્સાઓમાં યોગ્ય અધિકારી દ્વારા નોંધણી રદ કરવાની જોગવાઈ કરે છે. નિયમ ૨૨ નોંધણી રદ કરવા માટે આગળ વધતી વખતે અનુસરવાની પ્રક્રિયા સાથે સંબંધિત છે. નિયમ ૨૩ નોંધણી રદ કરવાની બાબત સાથે સંબંધિત છે.

૯. ઉપરોક્ત જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે નોંધ્યું છે કે જીએસટી કાયદા હેઠળ કોઈપણ વ્યવસાયિક સંસ્થાની નોંધણીનો અર્થ સરકાર વતી કર વસૂલવાના હેતુથી સંબંધિત કર સત્તામંડળો પાસેથી એક અનન્ય નંબર મેળવવો અને તેના આંતરિક પુરવઠા પરના કરવેરા માટે ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ મેળવવાનો છે. નોંધણી વિના, વ્યક્તિ ન તો તેના ગ્રાહકો પાસેથી કર વસૂલ કરી શકે છે અને ન તો તેના દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલા કરવેરાના કોઈપણ ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટનો દાવો કરી શકે છે. એવું લાગે છે કે જીએસટીમાં નોંધણી પાન આધારિત અને રાજ્ય વિશિષ્ટ છે. આમ, સપ્લાયરએ આવા દરેક રાજ્ય અથવા કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશમાં નોંધણી કરાવવી પડશે જ્યાંથી તે પુરવઠો પૂરો પાડે છે. આ કાયદો યોગ્ય અધિકારીને સત્તા આપે છે અને જીએસટી હેઠળ આપવામાં આવેલી નોંધણી ચોક્કસ કારણોસર રદ કરી શકાય છે. રદ કરવાની પ્રક્રિયા કાં તો વિભાગ પોતાની રીતે શરૂ કરી શકે છે અથવા નોંધાયેલ વ્યક્તિ તેમની નોંધણી રદ કરવા માટે અરજી કરી શકે છે.

૯.૧ કાયદાકીય જોગવાઈઓ સાથે નિયમો, ૨૦૧૭ના ખાલી વાંચનમાંથી, રદ કરવાના કારણોને નીચે મુજબ વર્ણવી શકાય છે :

એ) કોઈ પણ પરવર્તમાન કાયદા હેઠળ નોંધાયેલ વ્યક્તિ, પરંતુ જે જુએસટી અધિનિયમ હેઠળ નોંધાવવા માટે જવાબદાર નથી;

બી) વ્યવસાય બંધ કરવામાં આવ્યો છે, માલિકના મૃત્યુ સહિત કોઈપણ કારણોસર સંપૂર્ણ રીતે સ્થાનાંતરિત કરવામાં આવ્યો છે, અન્ય કાનૂની સંસ્થા સાથે જોડવામાં આવ્યો છે, અલગ કરવામાં આવ્યો છે અથવા અન્યથા નિકાલ કરવામાં આવ્યો છે;

સી) વ્યવસાયના બંધારણમાં કોઈ ફેરફાર થયો છે;

ડી) કરપાત્ર વ્યક્તિ (જે વ્યક્તિએ સી. જી. એસ. ટી. અધિનિયમ, ૨૦૧૭ની કલમ ૨૫ની પેટા-કલમ (૩) હેઠળ સ્વેચ્છાએ નોંધણી કરાવી હોય તે સિવાય) હવે નોંધણી માટે જવાબદાર નથી.

ઇ) નોંધાયેલ વ્યક્તિએ કાયદાની આવી જોગવાઈઓ અથવા તે હેઠળ બનાવેલા નિયમોનું ઉલ્લંઘન કર્યું છે;

એફ) કમ્પોઝિશન લેવી હેઠળ કર ચૂકવતી વ્યક્તિએ સતત તરણ કરવેરાના સમયગાળા માટે વળતર આપ્યું નથી;

જી) કમ્પોઝિશન લેવી હેઠળ કર ચૂકવતી વ્યક્તિ સિવાયની કોઈપણ નોંધાયેલી વ્યક્તિએ સતત છ મહિનાના સમયગાળા માટે વળતર આપ્યું નથી;

એચ) કલમ ૨૫ની પેટા-કલમ (૩) હેઠળ રવૈચ્છક નોંધણી કરાવનાર કોઈપણ વ્યક્તિએ નોંધણીની તારીખથી છ મહિનાની અંદર વ્યવસાય શરૂ કર્યો નથી;

આઇ) નોંધણી છેતરપિંડી, જાણીજોઈને ખોટી રજૂઆત અથવા હકીકતોને છુપાવીને મેળવવામાં આવી છે.

૯.૨ નોંધણી રદ કરવાની પ્રક્રિયાનો સારાંશ નીચે મુજબ આપી શકાય છે :

i. વર્તમાન કાયદાઓ (કેન્દ્રીય આબકારી, સેવા કર, વેટ વગેરે) હેઠળ પહેલેથી જ નોંધાયેલી વ્યક્તિ, પરંતુ જે હવે જીએસટી અધિનિયમ હેઠળ નોંધાવવા માટે જવાબદાર નથી, તેણે તેને આપવામાં આવેલી નોંધણી રદ કરવા માટે સામાન્ય પોર્ટલ પર ફોર્મ જીએસટી આરઇજી-૨૯ માં ૩૧ ડિસેમ્બર ૨૦૧૭ સુધીમાં ઇલેક્ટ્રોનિક રીતે અરજી સબમિટ કરવી પડશે. જીએસટી ૧૨ જીએસટી ફાઇલર્સમાં નોંધણી રદ કરવાના કેન્દ્રીય કરવેરાના અધીક્ષક, યોગ્ય માનવામાં આવતી તપાસ હાથ ધર્યા પછી, ઉપરોક્ત નોંધણી રદ કરશે.

ii. રાજ્ય માલ અને સેવા કર અધિનિયમ અથવા કેન્દ્ર શાસિત પ્રદેશ માલ અને સેવા કર અધિનિયમ હેઠળ નોંધણી રદ કરવી, કેન્દ્રીય માલ અને સેવા કર અધિનિયમ હેઠળ નોંધણી રદ કરવાનું માનવામાં આવશે.

iii. જો કેન્દ્રીય કરવેરાના અધીક્ષક પાસે એવું માનવાનાં કારણો હોય કે કોઈ વ્યક્તિની નોંધણી રદ થવાને પાત્ર છે, તો ફોર્મ જી. એસ. ટી. આર. ઈ. જી.—૧૭માં આવી વ્યક્તિને નોટિસ આપવામાં આવે છે, જેમાં તેને નોટિસની સેવાની તારીખથી સાત કાર્યકારી દિવસના સમયગાળાની અંદર કારણ બતાવવાની જરૂર પડે છે, કે તેની નોંધણી શા માટે રદ કરવામાં આવશે નહીં; જારી કરવામાં આવશે.

iv. જારી કરવામાં આવેલી કારણદર્શક નોટિસનો જવાબ નોંધાયેલ વ્યક્તિએ ફોર્મ આરઘજી-૧૮માં સાત કાર્યકારી દિવસના સમયગાળામાં આપવો પડશે.

iv. જો કારણદર્શક નોટિસનો જવાબ સંતોષકારક જણાય તો કેન્દ્રીય કરવેરાના અધીક્ષક કાર્યવાહી બંધ કરશે અને ફોર્મ જીએસટી આરઘજી-૨૦માં આદેશ પસાર કરશે.

v. જો કે, જે વ્યક્તિએ તેની નોંધણી રદ કરવા માટે અરજી દાખલ કરી છે તે હવે નોંધણી માટે જવાબદાર નથી અથવા તેની નોંધણી રદ કરવા માટે જવાબદાર નથી, તો કેન્દ્રીય કરવેરાના અધીક્ષક અરજીની તારીખથી ત્રીસ દિવસના સમયગાળાની અંદર ફોર્મ

જીએસટી આરઇજી-૧૯ માં આદેશ જારી કરશે અથવા, જેમ કે, કારણ દર્શાવવાની જવાબની તારીખ જારી કરવામાં આવશે, નોંધણી રદ કરશે, તેના દ્વારા નિર્ધારિત તારીખથી અમલમાં આવશે અને કરપાત્ર વ્યક્તિને સૂચિત કરશે, તેને કોઈપણ કર, વ્યાજ અથવા દંડની બાકી રકમ ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપશે.

Vi. નોંધાયેલ વ્યક્તિ કે જેની નોંધણી રદ કરવામાં આવે છે તેણે ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડિટ ખાતાવહી અથવા ઇલેક્ટ્રોનિક રોકડ ખાતાવહીમાં ડેબિટ દ્વારા રકમ ચૂકવવી પડશે, જે સ્ટોકમાં રાખેલા ઇનપુટ્સ અને અર્ધ-તૈયાર અથવા તૈયાર માલમાં રહેલા ઇનપુટ્સ અથવા કેપિટલ ગૂડ્ઝ અથવા પ્લાન્ટ અને મશીનરીમાં આવા રદ કરવાની તારીખની તરત પહેલાના દિવસે અથવા આવા માલ પર ચૂકવવાપાત્ર આઉટપુટ ટેક્સ, જે પણ વધારે હોય તેના સંદર્ભમાં ઇનપુટ ટેક્સની ક્રેડિટની સમકક્ષ હશે.

Vii. કેપિટલ ગૂડ્ઝ અથવા પ્લાન્ટ અને મશીનરીના કિસ્સામાં, કરપાત્ર વ્યક્તિએ સૂચિત કેપિટલ ગૂડ્ઝ અથવા પ્લાન્ટ અને મશીનરી પર લેવામાં આવેલી ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ જેટલી રકમ ચૂકવવી પડશે, જે નિર્ધારિત કરવામાં આવે તેટલા ટકાવારી પોઇન્ટ દ્વારા ઘટાડવામાં આવશે અથવા કલમ ૧૫ હેઠળ આવા કેપિટલ ગૂડ્ઝ અથવા પ્લાન્ટ અને મશીનરીના વ્યવહાર મૂલ્ય પરનો કર, જે પણ વધારે હોય તે ચૂકવવા પડશે.

Viii. નોંધણી રદ કરવાથી રદ કરવાની તારીખ પહેલાંના કોઈપણ સમયગાળા માટે કર અને અન્ય લેણાં ચૂકવવાની વ્યક્તિની જવાબદારીને અસર થશે નહીં, પછી ભલે તે કર અને અન્ય લેણાં રદ કરવાની તારીખ પહેલાં અથવા પછી નક્કી કરવામાં આવે કે નહીં.

૯.૩ તે જ સમયે, કાયદો રદ કરવાની પણ જોગવાઈ કરે છે :

i. જ્યારે યોગ્ય અધિકારી (કેન્દ્રીય કરવેરાના અધીક્ષક) દ્વારા અરજીના આધારે નહીં પણ પોતાની ગતિએ નોંધણી રદ કરવામાં આવી હોય, ત્યારે નોંધાયેલ વ્યક્તિ, જેની નોંધણી રદ કરવામાં આવી છે, તે સામાન્ય પોર્ટલ પર નોંધણી રદ કરવાના આદેશની સેવાની તારીખથી ત્રીસ દિવસના સમયગાળાની અંદર, યોગ્ય અધિકારી (કેન્દ્રીય કરવેરાના સહાયક અથવા નાયબ કમિશનરો) ને ફોર્મ જીએસટી આરદજી-૨૧ માં નોંધણી રદ કરવા માટે અરજી કરી શકે છે, ક્યાં તો સીધા અથવા કમિશનર દ્વારા સૂચિત સુવિધા કેન્દ્ર દ્વારા :

ii. જો કે, જો રિટર્ન રજૂ કરવામાં નિષ્ફળતા બદલ નોંધણી રદ કરવામાં આવી હોય, તો રદબાતલ કરવા માટેની અરજી દાખલ કરવામાં આવશે, તે પછી જ આવા રિટર્ન રજૂ કરવામાં આવે છે અને આવા રિટર્નના સંદર્ભમાં કરવેરા તરીકેની કોઈપણ રકમ, વ્યાજ, દંડ અને વિલંબ ફી માટે ચૂકવવાપાત્ર કોઈપણ રકમ સાથે ચૂકવવામાં આવે છે.

iii. અરજીની તપાસ કર્યા પછી જો યોગ્ય અધિકારી (કેન્દ્રીય કરવેરાના સહાયક અથવા નાયબ કમિશનરો) ને લેખિતમાં નોંધાવવાના કારણોસર સંતોષ થાય કે નોંધણી રદ કરવા માટે પૂરતા આધારો છે, તો તે અરજી પ્રાપ્ત થયાની તારીખથી ત્રીસ દિવસના સમયગાળાની અંદર ફોર્મ જી. એસ. ટી. આર. ઈ. જી.—૨૨ માં આદેશ દ્વારા નોંધણી રદ કરવાની પ્રક્રિયા રદ કરશે અને તે બાબતની જાણ અરજદારને કરશે.

iv. જો કે, જો રદ કરવાની અરજીની તપાસ પર, જો યોગ્ય અધિકારી (કેન્દ્રીય કરવેરાના સહાયક અથવા નાયબ કમિશનરો) સંતુષ્ટ ન હોય તો તેઓ ફોર્મ જીએસટી આરઘજી—૨૩ માં નોટિસ બહાર પાડશે જેમાં અરજદારને કારણ બતાવવાની જરૂર પડશે કે શા માટે રદ કરવા માટે સબમિટ કરેલી અરજી નામંજૂર થવી જોઈએ નહીં અને અરજદારે ફોર્મ જીએસટી આરઘજી ૨૪ માં નોટિસની સેવાની તારીખથી સાત કાર્યકારી દિવસના સમયગાળાની અંદર જવાબ આપવો પડશે.

v. ફોર્મ જીએસટી આરઘજી—૨૪માં માહિતી અથવા સ્પષ્ટતા પ્રાપ્ત થયા પછી, યોગ્ય અધિકારી (કેન્દ્રીય કરવેરાના સહાયક અથવા નાયબ કમિશનરો) અરજદાર પાસેથી આવી માહિતી અથવા સ્પષ્ટતા પ્રાપ્ત થયાની તારીખથી ત્રીસ દિવસના સમયગાળાની અંદર અરજીનો નિકાલ કરશે. જો પૂરી પાડવામાં આવેલી માહિતી અથવા સ્પષ્ટતા સંતોષકારક હોય, તો યોગ્ય અધિકારી (કેન્દ્રીય કરવેરાના સહાયક અથવા નાયબ કમિશનરો) ઉપરના પેરા (iii) મુજબ અરજીનો નિકાલ કરશે. જો તે અરજદારને સંતોષકારક ન

હોય તો—જીએસટી ૧૬ જીએસટી ફ્લાયર્સમાં નોંધણી રદ કરવી ફરજિયાતપણે સાંભળવાની તક આપવામાં આવશે, ત્યારબાદ યોગ્ય અધિકારી (કેન્દ્રીય કરવેરાના સહાયક અથવા નાયબ કમિશનરો) લેખિતમાં કારણો નોંધ્યા પછી ફોર્મ જીએસટી આરદજી-૦૫ માં આદેશ દ્વારા નોંધણી રદ કરવાની અરજીને નકારી શકે છે અને તે જ અરજદારને જાણ કરી શકે છે.

VI. રાજ્ય માલ અને સેવા કર અધિનિયમ અથવા કેન્દ્ર શાસિત પ્રદેશ માલ અને સેવા કર અધિનિયમ હેઠળ નોંધણી રદ કરવાનું રદ કરવું, કેન્દ્રીય માલ અને સેવા કર અધિનિયમ હેઠળ નોંધણી રદ કરવાનું માનવામાં આવશે.

૧૦. આમ, કાયદાની યોજનાની પ્રશંસા પર, જ્યાં નોંધણી, રદ કરવા અને નોંધણી રદ કરવાના દરેક તબક્કે ચોક્કસ ફોર્મ સૂચવવામાં આવ્યા છે, તેનું પણ કડક પાલન કરવું પડશે. તે જ સમયે, તે પણ એટલું જ મહત્વપૂર્ણ છે કે ઉપરોક્ત અધિનિયમ હેઠળ સશક્ત યોગ્ય અધિકારી કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું પાલન કરે.

૧૧. શરૂઆતમાં, આપણે નોંધ્યું છે કે તે કાયદાની સ્થાયી કાનૂની સ્થિતિ છે કે કારણો એ વ્યવસ્થાના હૃદય અને આત્મા છે અને તેનો બિનસંવાદ પોતે જ સુનાવણીની વ્યાજબી તકનો ઇનકાર કરવા સમાન છે, પરિણામે ન્યાયની નિષ્ફળતા થાય છે. આ અદાલત હવે પછી ઉલ્લેખિત ઉપરોક્ત ચુકાદાઓથી બંધાયેલી છે. તેના નિર્ણયના સમર્થનમાં સંસ્થા અથવા સત્તાધિકારી દ્વારા

કારણ આપવાની જરૂરિયાત ઘણા કિસ્સાઓમાં સુપ્રીમ કોર્ટ સમક્ષ વિચારણા માટે આવી હતી. શસ્ત્રાતમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે વહીવટી આદેશો અને અર્ધ-ન્યાયિક આદેશો વચ્ચેના સીમાંકનને માન્યતા આપી હતી, પરંતુ સમય જતાં બંને વચ્ચેનો તફાવત ઝાંખો પડી ગયો અને એ. કે. કરાઈપક વિરુદ્ધ ભારત સંઘ, (૧૯૭૦) ૧ એસ. સી. આર. ૪૫ માં સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદામાં તે લગભગ લુપ્ત થવાના તબક્કે પહોંચી ગયો. માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે રવિ ચશવંત ભોધર વિરુદ્ધ જિલ્લા કલેક્ટર રાયગઢ, (૨૦૧૨) ૪ એસ. સી. સી. ૪૦૭, સંત લાલ ગુપ્તા વિરુદ્ધ મોડર્ન કો-ઓપરેટિવ ગ્રુપ હાઉસિંગ સોસાયટી લિમિટેડ, (૨૦૧૦) ૧૩ એસ. સી. સી. ૩૩૬; કરાંતિ એસોસિએટ્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિરુદ્ધ મસૂદ અહમદ ખાન, (૨૦૧૦) ૯ એસ. સી. સી. ૪૯૬; અબ્દુલ ગફ્ફાર વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય, (૨૦૦૮) ૩ એસ. સી. સી. ૨૫૮ ના કેસોમાં ચુકાદાઓ દ્વારા કુદરતી ન્યાયની ક્ષિતિજને વિસ્તૃત કરી છે અને કારણોને કુદરતી ન્યાયનો ભાગ ગણવામાં આવ્યા છે. તે એ હદ સુધી ગયું છે કે કારણો એ કરમના હૃદય અને આત્મા છે. કારણોની ગેરહાજરી આદેશને અસમર્થનીય/બિનટકાઉ બનાવે છે, ખાસ કરીને જ્યારે તે અપીલ/પુનરાવર્તનને આધિન હોય. એ નોંધવું જોઈએ કે કાંતિ એસોસિએટ્સ વિરુદ્ધ મસૂદ અહમદ ખાન, (૨૦૧૦) ૯ એસ. સી. સી. ૪૯૬ના કેસમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે વિવિધ ચુકાદાઓ પર વિચાર કર્યા પછી કેટલાક સિદ્ધાંતો ઘડ્યાં હતાં જે નીચે દર્શાવેલ છે :

“એ. ભારતમાં ન્યાયિક વલણ હંમેશાં કારણો નોંધવાનું રહ્યું છે, વહીવટી

નિર્ણયોમાં પણ, જો આવા નિર્ણયો કોઈને પૂર્વગ્રહયુક્ત રીતે અસર કરે છે.

બી. અર્ધ-ન્યાયિક સત્તામંડળે તેના તારણોના સમર્થનમાં કારણો નોંધવા જોઈએ.

સી. કારણોની નોંધ લેવાનો આગ્રહ એ ન્યાયના વ્યાપક સિદ્ધાંતને પૂર્ણ કરવા માટે છે કે ન્યાય માત્ર થવો જ જોઈએ નહીં, તે પણ થવો જોઈએ.

ડી. કારણોની નોંધણી ન્યાયિક અને અર્ધ-ન્યાયિક અથવા તો વહીવટી સત્તાના કોઈપણ સંબંધિત મનસ્વી ઉપયોગ પર માન્ય પ્રતિબંધ તરીકે પણ કામ કરે છે.

ઈ. કારણો ખાતરી આપે છે કે નિર્ણય લેનાર દ્વારા સંબંધિત આધારો પર અને બાહ્ય વિચારણાઓને અવગણીને વિવેકબુદ્ધિનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે.

એફ. ન્યાયિક, અર્ધ-ન્યાયિક અને વહીવટી સંસ્થાઓ દ્વારા પણ કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું પાલન કરવા જેવા કારણો નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયાના અનિવાર્ય ઘટક બની ગયા છે.

જી. કારણો ઉચ્ચ અદાલતો દ્વારા ન્યાયિક સમીક્ષાની પ્રક્રિયાને સરળ બનાવે છે.

એચ. કાયદાના શાસન અને બંધારણીય શાસન માટે પ્રતિબદ્ધ તમામ દેશોમાં ચાલી રહેલું ન્યાયિક વલણ સંબંધિત તથ્યોના આધારે તર્કપૂર્ણ નિર્ણયોની તરફેણમાં છે. તર્ક એ ન્યાયનો આત્મા છે તે સિદ્ધાંતને ન્યાયી ઠેરવતા ન્યાયિક નિર્ણય લેવાનું આ વાસ્તવિક જીવન છે.

આઈ. આ દિવસોમાં ન્યાયિક અથવા અર્ધ-ન્યાયિક મંતવ્યો પણ તેમને રજૂ કરનારા ન્યાયાધીશો અને સત્તાવાળાઓ જેટલા જ અલગ હોઈ શકે છે. આ તમામ નિર્ણયો એક સામાન્ય હેતુ પૂરો પાડે છે જે કારણ દ્વારા દર્શાવવું છે કે સંબંધિત પરિબલોને નિરપેક્ષપણે ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યા છે. ન્યાય વિતરણ પ્રણાલીમાં વાદીઓનો વિશ્વાસ જાળવી રાખવા માટે આ મહત્વપૂર્ણ છે.

જે. કારણ પર આગ્રહ એ ન્યાયિક જવાબદારી અને પારદર્શિતા બંને માટે જરૂરી છે.

કે. જો કોઈ ન્યાયાધીશ અથવા અર્ધ-ન્યાયિક અધિકારી તેની/તેણીની નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયા વિશે પૂરતી નિખાલસ ન હોય તો તે જાણવું અશક્ય છે કે નિર્ણય લેનાર વ્યક્તિ પૂર્વવર્તીના સિદ્ધાંત અથવા વૃદ્ધિશીલતાના સિદ્ધાંતોને વફાદાર છે કે નહીં.

એલ. નિર્ણયોના સમર્થનમાં કારણો સચોટ, સ્પષ્ટ અને સંક્ષિપ્ત હોવા જોઈએ.

કારણોનો ઢોંગ અથવા 'રબર-સ્ટેમ્પ કારણો' ને માન્ય નિર્ણય લેવાની પ્રક્રિયા સાથે સરખાવવું જોઈએ નહીં.

એમ. તેમાં શંકા ન કરી શકાય કે પારદર્શિતા એ ન્યાયિક સત્તાઓના દુરુપયોગ પર પ્રતિબંધ મૂકવાની અનિવાર્ય શરત છે. નિર્ણય લેવામાં પારદર્શિતા માત્ર ન્યાયાધીશો અને નિર્ણય લેનારાઓને ભૂલો માટે ઓછી સંવેદનશીલ બનાવે છે એટલું જ નહીં પરંતુ તેમને વ્યાપક તપાસનો વિષય પણ બનાવે છે (જુઓ ડેવિડ શાપિરો ઇન ડિક્રેન્સ ઓફ જ્યુડિશિયલ કેન્ડોર (૧૯૮૭) ૧૦૦ હાર્વર્ડ લો રિવ્યૂ ૭૩૧-૭૩૭).

એન. કારણો નોંધવાની જરૂરિયાત નિર્ણય લેવામાં નિષ્પક્ષતાના વ્યાપક સિદ્ધાંતમાંથી ઉદ્ભવે છે, તેથી ઉપરોક્ત જરૂરિયાત હવે વર્ચ્યુઅલ રીતે માનવ અધિકારનો એક ઘટક છે અને તેને સ્ટ્રાસબર્ગ ન્યાયશાસ્ત્રનો એક ભાગ માનવામાં આવતો હતો. જુઓ (૧૯૯૪) ૧૯ EHRR ૫૫૩ ૫૬૨ પેરા ૨૯ પર અને અન્યા વિ. યુનિવર્સિટી ઓફ ઓક્સફર્ડ, ૨૦૦૧ EWCA Civ ૪૦૫, જેમાં કોર્ટે યુરોપિયન કન્વેન્શન ઓફ હ્યુમન રાઇટ્સની કલમ ૬ નો ઉલ્લેખ કર્યો છે, જેમાં

જરૂરી છે કે, "ન્યાયિક નિર્ણય માટે પર્યાપ્ત અને બુદ્ધિશાળી કારણો આપવાના હોવા જોઈએ. "

ઓ. તમામ સામાન્ય કાયદાના અધિકારક્ષેત્રોમાં ચુકાદાઓ ભવિષ્ય માટે ઉદાહરણો સ્થાપિત કરવામાં મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવે છે. તેથી, કાયદાના વિકાસ માટે, નિર્ણય માટે કારણો આપવાની જરૂરિયાત સાર છે અને તે વાસ્તવમાં "યોગ્ય પ્રક્રિયા" નો એક ભાગ છે.

આમ, ઉપર જણાવેલા નિર્ણયોમાંથી કાયદાની સ્થિતિ જે બહાર આવે છે તે એ છે કે કારણોની સોંપણી પ્રકૃતિમાં અનિવાર્ય છે અને બોલવાનો કરમ સિદ્ધાંત તે કારણને સોંપવાનો આદેશ આપે છે જે નિર્ણયનો હૃદય અને આત્મા છે અને કદ્યું કે કારણો સ્વતંત્ર પરિણામ હોવા જોઈએ.

૧૨. આ તબક્કે ૨૦૧૪ (૩) **ALT** ૨૬૫, MANU/AP/૧૬૮૫/૨૦૧૩માં અહેવાલીત એમ. આર. એફ. મજૂર સંઘ વિ. શ્રમ અને અન્યોના કમિશનરના કેસમાં આંદર પ્રદેશ હાઈકોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલા નિરીક્ષણોનો સંદર્ભ લેવો યોગ્ય રહેશે. જેમાં ટ્રેડ યુનિયનની નોંધણી રદ કરવાની બાબતમાં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે :

"કારણદર્શક નોટિસમાં અધિકારક્ષેત્રના તથ્યોને પ્રતિબિંબિત કરવા જોઈએ જેના

આધારે અંતિમ આદેશ પસાર કરવાની દરખાસ્ત કરવામાં આવી છે. જે વ્યક્તિ

સામે કાર્યવાહી કરવામાં આવી હોય તેને પછી કારણ બતાવવાની તક મળશે કે
સત્તાધિકારીએ ભૂલથી અધિકારક્ષેત્રની હકીકતનું અસ્તિત્વ ધારણ કર્યું હતું અને
આવશ્યક અધિકારક્ષેત્રની હકીકતો અસ્તિત્વમાં ન હોવાથી, સત્તાધિકારી પાસે
અન્ય મુદ્દાઓ નક્કી કરવાનો અધિકારક્ષેત્ર નથી. ”

૧૨.૧ આપણે જોઈએ છીએ કે ઉપરોક્ત અવલોકન હાથ પર રહેલા કેસની હાલની હકીકતોને
સંપૂર્ણપણે લાગુ પડશે. આમ, કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો પરના વિવિધ ચુકાદાઓનો સરવાળો અને
સાર એ છે કે જ્યાં પણ કોઈ આદેશ નાગરિક પરિણામોમાં પરિણમે તેવી શક્યતા છે, તેમ છતાં
કાયદાની કાયદો અથવા જોગવાઈ પોતે સુનાવણીની તક પૂરી પાડતી નથી, સુનાવણીની તકની
જરૂરિયાતને જોગવાઈમાં વાંચવી પડશે.

૧૩. તે વિવાદિત ન હોઈ શકે કે રિટ અરજદાર નોંધણી પ્રમાણપત્ર રદ કરવાના વિવાદિત
આદેશ અનુસાર નાગરિક અને દંડાત્મક બંને પરિણામો માટે જવાબદાર છે. તમામ રિટ અરજીઓમાં
આપણે કોષ્ટકની વિગતો પરથી નોંધ કરી શકીએ છીએ કે નિર્ધારિત ફોર્મમાં કારણદર્શક નોટિસ
જારી કરવામાં આવી હોવા છતાં તે કારણોને વિસ્તૃત કરતી નથી અને ઉલ્લેખિત એક લીટીનું કારણ
નોંધણી રદ કરવા સંબંધિત નિયમો હેઠળ પૂરા પાડવામાં આવેલા કોઈપણ કારણોની પુનઃઉત્પાદન
સિવાય બીજું કંઈ નથી. રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી પરથી એવું લાગે છે કે પ્રતિવાદી નં.૨ જી. એસ. ટી.
આર. ઈ. જી.—૧૭ ફોર્મમાં ૧૮ સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૮ના રોજ કારણદર્શક નોટિસ બહાર પાડી હતી,
જેમાં રિટ—અરજદારને કારણ દર્શાવવા માટે કહેવામાં આવ્યું હતું કે જી. એસ. ટી. હેઠળ નોંધણી

શા માટે રદ ન કરવી જોઈએ. પ્રતિવાદી દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી આવી નોટિસ નં.૨ તે કેન્દ્રીય માલ અને સેવા કર નિયમો, ૨૦૧૭ના નિયમ ૨૨ (૧) હેઠળ છે.ઉપર ઉલ્લેખિત ૧૮મી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૮ની સૂચના નીચે મુજબ છે :

“ ફોર્મ જીએસટી આરઘજી-૧૭

[જુઓ નિયમ ૨૨ (૧)]

સંદર્ભ કરમાંક ZA ૨૪૦૯૧૮૦૨૭૧૨૮ D

તારીખ:૧૮/૦૯/૨૦૧૮

પ્રતિ

નોંધણી નં.(જીએસટીઆઈએન/યુનિક આઈડી):૨૪ AEXPA ૩૩૦૬

સંજીવ પ્રેમ અગરવાલ

સર્વેક્ષણ NO.૨૩૦, OPP. મારિયા બેંક, બી/એચ રાનીપુર ગામ, નારોલ,

અમદાવાદ, ગુજરાત ૩૮૨૪૦૫.

નોંધણી રદ કરવા માટે કારણદર્શક સૂચના બતાવો

જ્યારે મારા ધ્યાનમાં આવેલી માહિતીના આધારે, એવું લાગે છે કે તમારી નોંધણી

નીચેના કારણોસર રદ થવા માટે જવાબદાર છે :

૧. સંયુક્ત કરદાતા સિવાયના કોઈપણ કરદાતાએ સતત છ મહિના સુધી રિટર્ન ભર્યું નથી.

તમને આથી આ નોટિસની સેવાની તારીખથી સાત કાર્યકારી દિવસની અંદર નોટિસનો જવાબ આપવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

તમને આથી ૧૨:૪૨ વાગ્યે ૨૭/૦૯/૨૦૧૮ના રોજ નીચે સહી કરેલ વ્યક્તિ સમક્ષ હાજર થવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

જો તમે નિર્ધારિત તારીખની અંદર જવાબ આપવામાં નિષ્ફળ જાઓ છો અથવા નિર્ધારિત તારીખ અને સમયે વ્યક્તિગત સુનાવણી માટે હાજર થવામાં નિષ્ફળ જાઓ છો, તો ઉપલબ્ધ રેકૉર્ડ્સ અને ગુણદોષોના આધારે કેસનો એકતરફી નિર્ણય લેવામાં આવશે.

સ્થળ :ગુજરાત

ઓ. એસ. દ્વારા ડિજિટલ હસ્તાક્ષર કરાયેલ સહી માન્ય છે

ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસ ટેક્સ નેટવર્ક ૧.

તારીખ ૨૦૧૮.૦૯.૧૮ ૧૩.૦૦.૪૪"

૧૩.૧ ઓછામાં ઓછું કહેવા માટે, પ્રતિવાદી સત્તાધિકારી એટલે કે સહાયક/ નાયબ કમિશનર, રાજ્ય કરવેરા અધિકારીએ કારણદર્શક સામગ્રીમાં ઓછામાં ઓછી ચોક્કસ વિગતો શામેલ કરવી જોઈએ. કોઈપણ સમજદાર વ્યક્તિ વિગતો વગરની આવી કારણદર્શક નોટિસનો જવાબ આપવામાં

નિષ્ફળ જશે, જેનાથી કારણદર્શક નોટિસ જારી કરવાની પદ્ધતિ માત્ર ઔપચારિકતા અને આંખ ધોવાની પ્રક્રિયા બની જશે.

૧૪. અમે વધુમાં નોંધ્યું છે કે પ્રતિવાદી સત્તાધિકારી માંગવામાં આવેલી સ્થગન માટેની ચોક્કસ વિનંતી છતાં, વિવાદિત આદેશ પસાર કરતા પહેલા સુનાવણીની પૂરતી તક વધારવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે. આદેશિત કરમ પણ માત્ર ન બોલતો જ નથી, પરંતુ પ્રકૃતિમાં ગૂઢ છે અને રદ કરવાનું કારણ તેમાંથી સમજી શકાતું નથી. આમ, તમામ બાબતોમાં પ્રતિવાદી સત્તા ઉપરોક્ત કાનૂની સ્થિતિનું પાલન કરવામાં નિષ્ફળ રહી છે. તેથી, અમને એવું માનવા માટે કોઈ સંકોચ નથી કે કુદરતી ન્યાયના મૂળભૂત સિદ્ધાંતોનું ઉલ્લંઘન થયું છે અને આ આદેશને રદ કરવાની જરૂર છે કારણ કે તેમાં દંડાત્મક અને આર્થિક પરિણામો આવે છે.

૧૫. જો આપણે વિલંબના આધારે અપીલોનો ચાંત્રિક રીતે નિકાલ કરનાર અપીલીય સત્તામંડળનું ધ્યાન આકર્ષિત નહીં કરીએ તો આપણે આપણી ફરજ નિભાવવામાં નિષ્ફળ રહીશું. ૧૯૯૬ (૪) એસ. સી. સી. ૬૯માં નોંધાયેલા યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા વિરુદ્ધ જુસસ સેલ્સ કોર્પોરેશનના કેસમાં વાજબી તક અંગે સુપ્રીમ કોર્ટના અવલોકનોની સમીક્ષા કરવી એ યોગ્ય રહેશે, જેમાં એવું જોવા મળ્યું છે કે એક પ્રથા વિકસી છે કે સુનાવણીની તક પૂરી પાડતી જોગવાઈની ગેરહાજરીમાં પણ, આવી જોગવાઈને કેસને સંચાલિત કરતા નિયમોમાં વાંચવી જરૂરી છે, ખાસ કરીને જ્યારે કોઈ આદેશ આપવામાં આવે ત્યારે તેના નાગરિક પરિણામો આવવાની સંભાવના હોય. માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અપીલ દાખલ કરવામાં વિલંબની અરજીની માફી સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે

સુનાવણીની ન્યાયી અને વ્યાજબી તક પૂરી પાડવાની તરફેણમાં અભિગમ રાખવા અપીલ અદાલત પર ભાર મૂક્યો છે. પરિચ્છેદ ૨ માં જુસસ સેલ્સ કોર્પોરેશન (સુપ્રા)ના કેસમાં માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલ સંબંધિત નિરીક્ષણ નીચે મુજબ છે :

“અપીલીય સત્તાધિકારી પોતાની વિવેકબુદ્ધિથી આવી જમા કરેલી રકમ ની ચૂકવણી કરી શકે છે. અપીલ દાખલ કરવામાં વિલંબ માટે માફી સંબંધિત પરંતુક મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૫ ની પેટર્ન પર વધુ કે ઓછું છે. કેવી રીતે, સમગ્ર દેશમાં એક પ્રથા વિકસી છે કે અપીલ અથવા અરજી દાખલ કરવામાં વિલંબની માફી માટેની વિનંતીને નકારી કાઢતાં પહેલાં, અપીલકર્તાઓ અથવા અરજદારોને, કેસ હોય તે રીતે, આવા વિલંબને માફ કરવામાં આવે કે કેમ તે પ્રશ્ન પર સુનાવણી કરવાની તક આપવામાં આવે છે. સાંભળવાની તકો પણ આવી અપીલમાં હરીફ પ્રતિવાદીઓ છે. જ્યાં અપીલ અધિકારીને આવી અપીલ અથવા અરજીઓ દાખલ કરવામાં વિલંબને માફ કરવાની સત્તા આપવામાં આવી હોય તેવા વિવિધ કાયદાઓમાં, તે કાયદામાં એવી કોઈ ચોક્કસ જોગવાઈઓ નથી કે આવા વિલંબને માફ કરવામાં આવે તે પહેલાં અપીલકર્તાઓ અથવા અરજદારોની સુનાવણી કરવામાં આવશે, પરંતુ વર્ષો દરમિયાન જે પ્રથા વધી છે તેના આધારે અદાલતો અને અર્ધ-ન્યાયિક સત્તાવાળાઓ મર્યાદાઓ દ્વારા પ્રતિબંધિત એવી અપીલ અથવા અરજીઓને નકારી કાઢતાં પહેલાં અપીલકર્તાઓ અને અરજદારોની સુનાવણી કરી રહ્યા છે. એવું કહી શકાય કે અદાલતોએ કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંત પર સમયની બહાર

દાખલ કરેલી તેમની અપીલ અથવા અરજીઓને નકારી કાઢતાં પહેલાં અપીલકર્તાઓ
અથવા અરજદારોની સુનાવણીની જરૂરિયાતો વાંચી છે, જો કે સંબંધિત કાયદો
આવી જરૂરિયાતને ખાસ સૂચવતો નથી. ”

૧૫.૧ અપીલ સત્તામંડળે એ બાબતની પ્શંસા કરવી જોઈતી હતી કે સંબંધિત સમયે એટલે કે વર્ષ
૨૦૧૭માં રિટ અરજદારોએ નોંધણી માટે અરજી કરી હતી, જે ધિનંતી પર સત્તામંડળો દ્વારા રિટ
અરજદારને ફાળવવામાં આવેલા ચોક્કસ નોંધણી નંબર સાથે કાયદા હેઠળ તરફેણમાં વિચારણા
કરવામાં આવી હતી. તે એક સંકરમણકાલીન તબક્કો હતો, જેમાં જૂના સી. એસ. ટી. કાયદાને રદ
કરવામાં આવ્યો હતો અને સી. જી. એસ. ટી./જી. જી. એસ. ટી. ની નવી વ્યવસ્થા અમલમાં
આવી છે. વિવિધ સ્વરૂપો અને પ્રકિર્યા હેઠળ કલ્પના કરવામાં આવી છે, કોઈપણ વ્યક્તિ
ધોરણોનું પાલન કરવા માટે સમય લેવા માટે બંધાયેલો છે. રેકૉર્ડ દર્શાવે છે કે ત્યારબાદ રિટ
અરજદારોએ તેમના રિટર્ન ફાઇલ કરવાનો દાવો કર્યો છે અને તમામ બાકી રકમ જમા પણ કરી છે.
અમે વધુમાં નોંધ્યું છે કે આવી ક્વાયટ રિટ અરજદારના કરવેરા સલાહકાર દ્વારા હાથ ધરવામાં
આવી છે જેઓ આવા કાર્ય હાથ ધરવા માટે વ્યાવસાયિક રીતે રોકાયેલા હતા. કમનસીબે, વર્ષ
૨૦૧૮માં ચોક્કસ સમયગાળા માટે રિટર્ન અપલોડ ન થવાની માહિતી સામે આવી હતી અને કારણ
સમજાવવામાં આવ્યું હતું જે સૂચવે છે કે સંજોગો રિટ અરજદારની પહોંચની બહાર હતા. આવા
વિચિત્ર સંજોગોમાં, અપીલ અધિકારી પાસેથી અપીલ દાખલ કરવામાં વિલંબને માફ કરવાની
ઓછામાં ઓછી અપેક્ષા રાખવામાં આવતી હતી, ખાસ કરીને, કોવિડ-૧૯ રોગચાળાની શરૂઆત
સાથે, જે આગળની કાર્યવાહીને અટકાવે છે. વિચિત્ર હકીકતો અને સંજોગોમાં, સત્તામંડળે વિલંબને

માફ કરવો જોઈતો હતો, જે કમનસીબે કરવામાં આવ્યો ન હતો, તેમ છતાં રિટ અરજદારે નોંધણી રદ કરવાની માંગ કરતી અપીલ દાખલ કરવામાં વિલંબને માફ કરવા માટે તીવ્ર વિનંતી કરી હતી.

૧૬. જ્યારે અમે પ્રતિવાદીઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન એ. જી. પી. ને પૂછ્યું કે શા માટે આવા અસ્પષ્ટ કારણદર્શક નોટિસો અને અસ્પષ્ટ અંતિમ આદેશો પસાર કરવામાં આવી રહ્યા છે, જેમાં કોઈ પણ ભૌતિક વિગતો નથી, ત્યારે પ્રતિવાદીઓ વતી જવાબ ખૂબ જ આશ્ચર્યજનક હતો. વિદ્વાન એ. જી. પી. એ રજૂઆત કરી હતી કે પોર્ટલમાં ટેકનિકલ ખામીઓને કારણે વિભાગને કારણદર્શક નોટિસ તેમજ તમામ જરૂરી વિગતો અને તેમાંની માહિતી ધરાવતી નોંધણી રદ કરવાના અંતિમ આદેશને અપલોડ કરવામાં ખૂબ જ મુશ્કેલી પડી રહી છે. વિદ્વાન એ. જી. પી. ના જણાવ્યા અનુસાર, આવા સંજોગોમાં જ કોઈ પણ વિગતો વિના કારણદર્શક નોટિસ અને વિવાદિત આદેશો ડીલરોને મોકલવામાં આવે છે. આવી અસ્પષ્ટ કારણદર્શક નોટિસો અને નોંધણી રદ કરવાના અસ્પષ્ટ અંતિમ આદેશો જારી કરવાના હેતુ માટે આ ભાગ્યે જ માન્ય સમજૂતી હોઈ શકે છે.

૧૭. અમે નિર્દેશ આપીએ છીએ કે જ્યાં સુધી તકનીકી ખામીઓ દૂર ન થાય ત્યાં સુધી વિભાગ હવેથી તમામ સામગ્રી વિગતો અને તેમાંની માહિતી ધરાવતી ભૌતિક સ્વરૂપમાં કારણદર્શક નોટિસ જારી કરશે જેથી વેપારી તેનો અસરકારક રીતે જવાબ આપી શકે. ભૌતિક સ્વરૂપમાં આવી કારણદર્શક નોટિસ આર. પી. એ. ડી. દ્વારા વેપારીને મોકલવામાં આવશે. એ જ રીતે, અંતિમ આદેશ પણ તમામ જરૂરી કારણોને સમાવતા ભૌતિક સ્વરૂપમાં પસાર કરવામાં આવશે અને તે આર. પી. એ. ડી. દ્વારા વેપારીને મોકલવામાં આવશે/જણાવવામાં આવશે. હવેથી આ સંબંધમાં

કોઈપણ ભૂલને ખૂબ જ કડક રીતે જોવામાં આવશે. અમે એવું એટલા માટે કહી રહ્યા છીએ કારણ કે આ અદાલત આ સંબંધમાં બિનજરૂરી મુકદ્દમાઓથી કંટાળી ગઈ છે.

૧૮. અમારું અંતિમ તારણ નીચે મુજબ છે :

૧૮.૧. જ્યાં સુધી વિભાગ પોર્ટલમાં યોગ્ય સોફ્ટવેર વિકસાવવા અને અપલોડ કરવામાં સક્ષમ ન થાય, જે વિભાગને કારણદર્શક નોટિસમાં તેમજ નોંધણી રદ કરવાના અંતિમ કરમમાં તમામ જરૂરી માહિતી અને સામગ્રીની વિગતો પૂરી પાડવા માટે સક્ષમ બનાવશે, ત્યાં સુધી સંબંધિત સત્તાધિકારી તમામ જરૂરી વિગતો અને માહિતીને ભૌતિક સ્વરૂપમાં ધરાવતી યોગ્ય કારણદર્શક નોટિસ બહાર પાડશે અને તેને આર. પી. એ. ડી. દ્વારા વેપારીને મોકલશે. એ જ રીતે, જ્યારે અંતિમ આદેશ પસાર કરવાની વાત આવે છે, ત્યારે તે પણ તમામ જરૂરી માહિતી અને વિગતો ધરાવતા ભૌતિક સ્વરૂપમાં પસાર કરવામાં આવશે અને આર. પી. એ. ડી. દ્વારા વેપારીને મોકલવામાં આવશે.

૧૮.૨ સમય જતાં, આપણે ઘણી બાબતોમાં નોંધ્યું છે કે વેપારીની નોંધણી રદ કરવાનો વિવાદિત આદેશ કારણદર્શક નોટિસના અવકાશની બહાર જાય છે. ઘણી વખત, વેપારી જ્યારે તે કરમમાં વાંચે છે કે સત્તાધિકારીએ કેટલાક નિરીક્ષણ અહેવાલ અથવા સ્થળ મુલાકાત અહેવાલ વગેરે પર આધાર રાખ્યો છે ત્યારે તે આશ્ચર્યચકિત થઈ જાય છે. જો સત્તાધિકારી કોઈ ચોક્કસ પુરાવા પર આધાર રાખવા માંગે છે, તો તેની ફરજ છે કે તે પહેલા તેને વેપારીના ધ્યાન પર લાવે જેથી જો વેપારીને તે સંબંધમાં કંઈ કહેવાનું હોય, તો તે આમ કરી શકે. જો સત્તાધિકારી કોઈ દસ્તાવેજી

પુરાવા પર આધાર રાખવા માંગતા હોય તો પણ, વેપારીને પહેલા આવા દસ્તાવેજી પુરાવાના ધ્યાન પર મૂકવો જોઈએ અને તે પછી જ તેની તપાસ કરી શકાય છે.

૧૮.૩ ઉપરોક્ત મુદ્દાઓ ખૂબ જ તુરં મુદ્દાઓ હોવાનું જણાય છે, પરંતુ તે બિનજરૂરી મુકદ્દમાને ઘટાડવામાં મહત્વ ધરાવે છે. અમારી ચિંતા એ છે કે પ્રક્રિયાગત ભૂલોને કારણે હાઈકોર્ટમાં રિટ અરજીઓનો પૂર ન આવવો જોઈએ. સંબંધિત સત્તામંડળે પ્રક્રિયાગત પાસાઓ પર ખૂબ જ નિષ્ઠાપૂર્વક અને ઝીણવટપૂર્વક ધ્યાન આપવું જોઈએ. શા માટે બિનજરૂરી રીતે કોઈ પણ વેપારીને આ અદાલત સમક્ષ ફરિયાદ કરવાની તક આપો જ્યારે વિભાગ તેને સરળતાથી ટાળી શક્યો હોત.

૧૯. પરિણામે, તમામ રિટ અરજીઓને માત્ર કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોના ઉલ્લંઘનના આધારે મંજૂરી આપવામાં આવે છે અને તે મુજબ, રિટ અરજીઓને મંજૂરી આપવામાં આવે છે. અમે તમામ રિટ અરજીઓની સંબંધિત કારણદર્શક નોટિસોને રદ કરીએ છીએ અને નોંધણી રદ કરવાની માંગ કરવામાં આવી છે તેમજ પ્રતિવાદી નંબર ૨ ને વિગતો સાથે સમાવિષ્ટ કારણોની વિગતો સાથે નવી નોટિસ જારી કરવાની સ્વતંત્રતા સાથે નોંધણી રદ કરવાના પરિણામી સંબંધિત વિવાદિત આદેશો અને ત્યારબાદ રિટ અરજદારોને સુનાવણીની વાજબી તક પૂરી પાડવા અને ગુણદોષ પર યોગ્ય બોલવાના આદેશો પસાર કરવા. એ ઉલ્લેખ કરવાની જરૂર નથી કે જો આધાર રાખવામાં આવે તો રિટ અરજદારો વાંધાઓ દાખલ કરીને/જરૂરી દસ્તાવેજો સાથે જવાબ આપીને આવી નોટિસોનો

જવાબ આપવા માટે ખુલ્લા રહેશે. અમે સ્પષ્ટ કરીએ છીએ કે અમે કેસના મજબુત અને નબળા પાસામાં ગયા નથી.

(જે. બી. પારડીવાલા, જે)

(નિશા એમ. ઠાકોર, જે.)

(પ્રતિ:માનનીય શ્રી જસ્ટિસ જે. બી. પારડીવાલા)

૧. મારી પ્રતિષ્ઠિત બહેન, નિશા ઠાકોર, જે. એ હમણાં જ એક ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ ઓર્ડર આપ્યો છે કારણ કે તેમાં સમાવિષ્ટ નિર્દેશો જી. એસ. ટી. એન. પોર્ટલમાં તકનીકી અવરોધો અથવા ખામીઓને કારણે વેપારીઓને થતી મુશ્કેલીઓ અને મુશ્કેલીઓને ઘટાડવામાં ઘણી મદદ કરશે.

૨. જ્યાં સુધી માહિતી ટેકનોલોજીની સર્વોચ્ચતાની વાત છે, ત્યાં સુધી ભારત મોખરે છે. જીએસટીએન એટલે કે ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસ ટેક્સ નેટવર્ક, ભારતીય પરોક્ષ કરવેરાના ઇતિહાસમાં સૌથી નોંધપાત્ર સિદ્ધિઓમાંથી એક છે. જુલાઈ, ૨૦૧૭થી ભારતમાં જીએસટીનો અમલ જીએસટીએનને કારણે થઈ રહ્યો છે. જો કે, હજુ પણ એવા ઘણા મુદ્દાઓ છે જેના પર જીએસટીએનએ પોતે જ ધ્યાન આપવાની જરૂર છે. જી. એસ. ટી. એન. ની કામગીરી અને

ટેકનિકલ કામગીરીમાં હંમેશા સુધારાની તક રહે છે. જુએસટીના કાયદાના યોગ્ય પાલનમાં માત્ર કાયદો જ નહીં પણ ઘણી બધી તકનીકી સામેલ છે. યોગ્ય પ્રક્રિયા માટે યોગ્ય તકનીકનો કાર્યક્ષમ રીતે ઉપયોગ કરવાથી નાના વેપારીઓને પડતી મુશ્કેલીઓ માં ચોક્કસપણે ઘટાડો થશે. પોર્ટલમાં ટેકનિકલ ખામીઓ અથવા અવરોધોને વહેલામાં વહેલી તકે દૂર કરવામાં આવે અને તેની કાળજી લેવામાં આવે તે સુનિશ્ચિત કરવું આજની તારીખે અત્યંત મહત્વપૂર્ણ છે.

(જે. બી. પારડીવાલા,જે)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/ હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/ હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.